

طراحی ابزار درک از خطر ابتلا به کرونا ویروس در جامعه ایرانی

مریم فیض عارفی^۱، محبوبه عبدالهی^۳، محسن پور صادقان^۴ و ۴^۵

- ۱- مرکز تحقیقات علوم بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران
- ۲- گروه مهندسی بهداشت حرفه و ایمنی کار، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران
- ۳- گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران
- ۴- گروه مهندسی بهداشت حرفه و ایمنی کار، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران
- ۵- مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران (poursadeghiyan@gmail.com)

مقدمه: بیماری کرونا یک بیماری ویروسی باقابلیت انتقال سریع می باشد که اکنون به صورت پاندمیک در همه جهان منتشر گردیده است. یکی از راه های مؤثر در پیشگیری از ابتلا به کرونا، مشارکت عمومی و رعایت پروتکل های بهداشتی است و میزان رعایت پروتکل ها بسته به میزان درک خطر افراد دارد. برای ارزیابی میزان سنجش درک از خطر افراد نیاز به ابزاری معتبر است، از این رو هدف از مطالعه حاضر طراحی ابزار درک از خطر ابتلا به کرونا در جامعه ایرانی است.

مواد و روش ها: در این مطالعه اعتبار سنجی و روش شناسی، بعد از بررسی نظر خبرگان، سؤالات اساسی و مؤثر در بررسی میزان درک خطر گردآوری شده است. روایی صوری و محتوا به روش کیفی، توسط ده نفر از متخصصین، بررسی شد. پرسشنامه ۴۲ سؤالی در اختیار ۴۰۰ نفر که به شیوه نمونه گیری آسان، انتخاب شده بودند، قرار گرفت. قبل از انجام تحلیل عاملی، ابتدا آماره KMO و آزمون کرویت بارتلت، انجام شد. برای تعیین زیر مقیاس های پرسشنامه، از تحلیل عاملی اکتشافی و برای بررسی پایایی درونی هر زیرمقیاس از آلفای کرونباخ استفاده شد. ضرایب استاندارد بیشتر از ۰/۴ معنادار در نظر گرفته شد. همچنین، مقدار آلفای کرونباخ بیشتر از ۰/۷، نشان دهنده پایایی درونی در زیرمقیاس مربوطه بود. تحلیل داده ها در سطح اطمینان ۹۵ درصد و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ انجام شد.

یافته ها: پس از طراحی پرسشنامه ۴۲ سؤالی، به منظور بررسی کفایت نمونه گیری و قابل توجه بودن عامل یابی، آماره KMO و آزمون کرویت بارتلت، انجام شد. از آنجا که آماره $KMO = 0/82$ و بیشتر از ۰/۸ بود، کفایت نمونه گیری برقرار بود. همچنین از آنجا که در آزمون کرویت بارتلت، $P < 0/001$ عامل یابی، قابل توجه بود. با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی، ۱۶ سؤال که دارای بار عاملی کمتر از ۰/۴ در زیرمقیاس خود بودند، از پرسشنامه حذف شدند و در نهایت ۲۶ سؤال باقی ماند. همچنین پایایی درونی زیرمقیاس های آگاهی، نگرش و عملکرد به ترتیب، ۰/۸۲، ۰/۸۷، ۰/۷۲ بود. متوسط نمره زیرمقیاس های آگاهی (دانش)، نگرش (دیدگاه) و رفتار (عملکرد)، به ترتیب، $11/64 \pm 2/14$ ، $8/09 \pm 1/26$ و $4/79 \pm 26/98$ بود.

نتیجه گیری: نتایج این تحقیق به خوبی درک از خطر را از سه بعد آگاهی و نگرش و عملکرد مورد بررسی قرار داد و همچنین نتایج این تحقیق نشان داده است که ابزار پرسشنامه ای پیشنهاد شده برای ارزیابی درک خطر ابتلا به کرونا نسبت مناسب می باشد و می تواند به عنوان ابزاری قابل اطمینان که از روایی و پایایی مناسبی نیز برخوردار است مورد استفاده محققین واقع گردد.

واژه های کلیدی: درک خطر، کرونا، روایی، پایایی، ابزارسازی